

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
82 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Одеса 2022

Наукове видання

Збірник тез доповідей 82 наукової конференції викладачів університету
26 – 29 квітня 2022 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеського національного технологічного університету,
протокол № 13 від 24.05.2022 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І д-р техн. наук, професор
Жигунов Д.О., д-р техн. наук, професор
Іоргачова К.Г д-р техн. наук, професор
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор
Коваленко О.О., д-р техн. наук, професор
Косой Б.В., д-р техн. наук, професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д-р екон. наук, професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, професор
Станкевич Г.М., д-р техн. наук, професор
Савенко І.І., д-р екон. наук, професор
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О.Б., д-р техн. наук, професор
Хобін В.А., д.т.н., професор
Хмельнюк М.Г., д-р техн. наук, професор
Черно Н.К д-р техн. наук, професор

розвиток сільських територій, майнових прав селян, збереження та підвищення родючості землі, екологічну безпеку. Тому цей процес потребує детального дослідження та аналізу з метою відпрацювання рекомендацій щодо підвищення ефективності агробізнесу та запобігання виникненню негативних явищ і тенденцій.

Роблячи загальний висновок щодо діяльності агрохолдингів в Україні можна стверджувати, що їх роль в розвитку агробізнесу є значною і буде підвищуватися в перспективі. Буде продовжуватися процес концентрації сільськогосподарської землі агрохолдингами через її оренду та банкрутство неефективних аграрних підприємств. Цей чинник потрібно враховувати при розбудові аграрної політики держави та програм підтримки розвитку сільських територій. Державі потрібно сприймати агрохолдинги як об'єктивну реальність і заходами державної політики спрямовувати їх діяльність в русло державної аграрної стратегії, зокрема і щодо розвитку сільських територій. Найперше це стосується системи оподаткування, що повинно вирішуватися в контексті загальної податкової реформи.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ

**Фрум О.Л., к.е.н., доцент, Лобочка Л.Л., к.т.н., доцент
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Безалкогольні напої є невід'ємною складовою споживчого кошику українців. Не зважаючи на сезонність попиту на соки, мінеральні води та солодкі газовані напої, продукція індустрії напоїв забезпечена стійким споживчим попитом. Тому в харчовій промисловості України здійснює господарську діяльність з виробництва та реалізації соків та вод велика кількість успішних підприємств.

У 2020 році в галузі працювало 618 підприємств, з них 70,4 % прибуткових із загальним фінансовим результатом 1105880,7 тис. грн.

Найбільша кількість підприємств розташована в Дніпропетровській області (20), Житомирській та Івано-Франківській областях (по 27), Львівській (25) та м. Київ (25). 17 підприємств здійснюють господарську діяльність в Одеській області.

До безалкогольних напоїв відносяться мінеральна вода, солодка газувана вода, соки, холодний чай та енергетичні напої.

Найбільше зростання обсягів продажів спостерігається за категоріями: «соки», «мінеральна вода» і «солодкі газовані напої».

Серед безалкогольних напоїв найменшу реакцію на сезонність попиту показує категорія «соки». Ця категорія стабільно прискорює темпи споживання за рахунок зростання попиту. Зростанню продажів у грошовому виразі сприяє збільшення споживання у натуральному виразі та зростання середньої ціни за літр.

Найбільше сезонність попиту впливає на категорії «мінеральна вода» і «солодкі газовані напої». На попит на продукцію за цими категоріями впливають зниження середньої ціни на одиницю та знижки для кінцевого споживача. Істотний вплив на зростання темпів споживання оказують новинки.

Таблиця 1 – Виробництво безалкогольних напоїв в Україні за 2014–2020 роки, млн л*

Показник	Показник за роками						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Соки фруктові та овочеві, мінеральні води та напої безалкогольні типу лимонаду, оранжаду	2807,7	2474,4	2609,4	2888,1	3257,1	3477,2	3331,1

* Джерело: складено авторами за [1]

За період з 2016 року по 2019 рік у виробництві соків та вод за натуральними показниками спостерігалось стійке зростання. В 2020 році стався незначний спад обсягу випуску в натуральному виразі.

Таблиця 2 – Аналіз динаміки виробництва безалкогольних напоїв у 2014–2020 роках*

Показник	Показник за роками					
	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019
Абсолютне відхилення, млн л	-333,3	135,0	278,7	369,0	220,1	-146,1
Відносне відхилення, %	-11,87	5,46	10,68	12,78	6,76	-4,20

* Джерело: розраховано авторами за показниками табл. 1

Темпи приросту обсягу випуску безалкогольних напоїв в натуральному виразі прискорилися з 5,46% у 2016 року до 12,78% у 2018 році. У 2019 році в порівнянні з 2018 роком темп приросту обсягу виробництва уповільнився вдвічі та склав 6,76%, а 2020 рік показав від'ємне значення 4,20% – на рівні скорочення виробництва. Цей спад зумовлений перш за все ковідною пандемією.

Таблиця 3 – Обсяг реалізації безалкогольних напоїв за 2014–2020 роки, млн грн*

Показник	Показник за роками						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Виробництво фруктових і овочевих соків (ВЕД 10.32), виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод та інших вод (ВЕД 11.07)	16246	17787	19685	23903	29420	30732	30592

* Джерело: складено авторами за [1]

Зміни обсягу реалізації у грошовому виразі безалкогольних напоїв за період з 2014 року по 2020 рік відрізняються від змін у натуральному виразі. Так, з 2014 року спостерігається стійке зростання показника. Зростання обсягу реалізації у грошовому виразі на тлі зниження обсягу виробництва у натуральному виразі свідчить про підвищення цін та зменшення складських залишків.

Таблиця 4 – Аналіз динаміки реалізації безалкогольних напоїв у 2014–2020 роках*

Показник	Показник за роками					
	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017	2019/ 2018	2020/ 2019
Абсолютне відхилення, млн л	1541,3	1898,6	4217,2	5517,5	1311,9	-140,2
Відносне відхилення, %	9,49	10,67	21,42	23,08	4,46	-0,46

* Джерело: розраховано авторами за показниками табл. 3

Темпи приросту обсягу реалізації безалкогольних напоїв в грошовому виразі прискорилися з 9,49 % у 2015 року до 23,08 % у 2018 році. У 2019 році в порівнянні з 2018 роком темп приросту обсягу реалізації уповільнився значним чином та склав 4,46 %, що майже співпадає з темпами приросту натурального показника. 2020 рік показав від'ємне значення скорочення реалізації на 0,46% проти скорочення виробництва на 4,2 %.

Таким чином, за результатами порівняльного аналізу можна зробити висновок, що збільшення реалізації безалкогольних напоїв за період, який розглядається, здійснювався за двома факторами: збільшення споживання та зростання цін на продукцію.

У 2022 році прогнозуємо зниження обсягів продажу, на що значно вплине бойкотування українським споживачем та рітейлом продукції компанії Coca-Cola, яка була представлена на українському ринку мінеральною водою, солодкою газованою водою, енергетичними напоями та холодним чаєм, та компанії Nestle (мінеральна вода).

З одного боку, споживачі втратили можливість купувати звичні напої звичних відомих торгівельних марок. З іншого, боку вивільнилася ніша, яку займала продукція цих компаній і яку можуть зайняти вітчизняні виробники. Але процес переструктурування ринку за підприємствами-торговими марками-продукцією та виведення на ринок нових видів продукції пов'язаний з часовим лагом, який потрібен виробникам для організації виробництва збільшених обсягів традиційної та нової продукції, а також українським споживачам для прийняття нової продукції.

Тому можна стверджувати, що після тимчасового спаду показники виробництва та реалізації продукції галузі безалкогольних напоїв покажуть поступове зростання.

Література

1. Статистична інформація. *Державна служба статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 10.03.2022)

СУПЕРЕЧЛИВА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

**Павлова І.О., канд. екон. наук, Павлов О.І., д-р екон. наук, професор
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

В умовах прискореного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій більш інтенсивним стає розвиток глобалізації світового простору. Не заперечуючи об'єктивного характеру глобалізації, її впливу на різні сторони суспільного життя, й в першу чергу економічного, було б легковажним ігнорувати суперечливий характер глобальної економіки.

Глобальна економіка – це планетарна господарська система, що представлена різними функціональними блоками з їх секторами, видами, організаційними структурами з певними формами власності, а також рівнями (господарюючі одиниці, галузевий, регіональний, національний, мегарегіональний, світовий), сформованими внаслідок посилення глобалізації.

Розвиток глобальної економіки на сучасному етапі глобалізації характеризується низкою суперечностей. Найбільш суттєвими та такими, що розкривають її природу, є наступні суперечності: між державами, що представляють ядро світ-системи, її напівпериферією та периферією; між національними та наднаціональними інтересами, які уособлюють глобалізовані фірми та міжнародні організації; неврегульованість глобальних ринків й передусім фінансових; між глобальними акторами, які визначають пріоритети світового розвитку; між глобальним рівнем світогосподарських зав'язків та локальним рівнем прийняття рішень суб'єктами глобальної економіки; між людиною як споживачем та найманим працівником.

Така суперечливість значною мірою посилюється внаслідок прояву трилеми відкритої економіки, згідно з якою країна не може одночасно мати відкритий рахунок капіталу, фіксований обмінний курс і незалежну монетарну політику, протиставлення яких викликає конфлікт між цілями внутрішньої та зовнішньої стабільності кожної з країн.

Розв'язання цієї проблеми запропонував Д. Родрік [1], який розробив три варіанти поєднання компонентів вказаної трилеми. Згідно з цією трилемою, країни можуть мати лише два з трьох доступних варіантів: міжнародну економічну інтеграцію, демократію та національну державу (рис. 1).

При прийнятті першого варіанту моделі перевага надається демократії та глобалізації, результатом чого є отримання глобального федералізму при диктаті національної держави.

МОНІТОРИНГ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДОЩОВИХ КОЛЕКТОРНИХ СИСТЕМ МІСТА ОДЕСИ	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Шевченко Р.І.....	306
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗРАЗКІВ ПИТНОЇ ВОДИ	
Кузнецова І.О., Крусір Г.В.....	307
ВПЛИВ СТОКІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ПРИРОДНИХ ВОД	
Мадані М.М., Гаркович О.Л., Кондратенко І.П.....	309
УДОСКОНАЛЕННЯ БІОТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ	
Соколова Т.І., Крусір Г.В., Сагдеева О.А. Кузнецова І.О.....	310

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

ПОДОЛАННЯ НЕОДНОРІДНОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Дідух С.М.....	312
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ НА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
Ошечков О.П., Магденко С.О.....	314
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
Мініна В.О.....	315
РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ	
Самофатова В.А.....	317
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Федорова Т.С.....	318
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ	
Фрум О.Л., Лобочька Л.Л.....	320
СУПЕРЕЧЛИВА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Павлова І.О., Павлов О.І.....	322
СЕЛЕКТИВНІ ВАЖЕЛІ АНТИЦИКЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	
Кулаковська Т.А.....	324

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.....	324
АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Гріщенко А.В.....	326
АНАЛІЗ РИНКУ ХЛІБУ ТА РИЗИКІВ ХЛІБОПЕКАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Басюркіна Н.Й., Ласкаєв О.М.....	328
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЗЕРНА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
Крупіна Н.А.....	330
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Бровкіна Ю.О., Константинова Т.В., Шалений В.А.....	332
ЦІНІСНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	
Свистун Т.В.....	334
ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ У КОНТЕКСТІ ПІДНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Немченко В.В., Колесник В.І.....	336
АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
Березовська Л.В.....	337
АГРОПРОМИСЛОВІ ФОРМУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Пакуленко О.В., Басюркіна Н.Й.....	338

СЕКЦІЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	
Ніколюк О.В., Брюшкова Н.О.....	340
	426